מי השלוח — תולדות

וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת ה'. ופֵּרֵשׁ"י מַה תְּהֵא בְּסוֹפָהּ, וּכְמוֹ שֶׁשָּׁמַעְנוּ בְּשֵׁם הָרה"ק מִפְּשִׁיסְחָא זצ"ל, דְּהַיְנוּ שֶׁרִבְקָה חָשְׁבָה שֶׁהוּא עֲבַר אֶחָד שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁנּוּי עִתִּים וּרְצוֹנוֹת פְּעָמִים לְטוֹב וּפְעָמִים לְהֵפֶךְ, כִּי כְּשֶׁעוֹבֶרֶת עַל בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת מְפַרְכֵּס לָצֵאת וּכְמוֹ כֵן בְּהֵפֶךְ. וְעַל זֶה דָּרְשָׁה אֶת ה' לֵידַע אִם עַל כָּל פָּנִים יִתְבָּרֵר בַּסּוֹף לְטוֹב, יְהִיֶה הַכֹּל טוֹב.(פרי צדיק ויחי ב')

וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה'. אָמַר בָּזֶה כְּבוֹד אזמו"ר זללה"ה שֶׁמִּדָּתוֹ שֶׁל יִצְחָק נִמְשָׁל לִזְרִיעָה כְּמוֹ זְרִיעָה אֲשֶׁר מִי שֶׁאֵין לוֹ הֲבָנָה בִּזְרִיעָה נִדְמֶה לוֹ שֶׁהַזּוֹרֵעַ מְאַבֵּד לְגַמְרֵי. אֲבָל הַזּוֹרֵעַ בְּעַצְמוֹ מַאֲמִין הֵיטֵב שֶׁיִּצְמַח מִזֶּה הַרְבֵּה, וּמִדַּת יִצְחָק הוּא מִדַּת גְּבוּרָה וּמִדַּת גְּבוּרָה בָּעוֹלָם הַזֶּה מְרַמֵּז עַל צִמְצוּם גָּדוֹל, וּבֶאֱמֶת נִצְמַח מִמִּדָּה הַזֹּאת כָּל עִיקַּר הַהַשְׁפָּעוֹת. (תפארת יוסף סוכות ד"ה ויזרע)

רָאוֹ רָאִינוּ כִּי הָיָה ה' עִמָּךְ. וְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (בראשית פרשה ס"ד,ח') רָאוֹ רָאִינוּ מַעֲשֶׂיךָ וּמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֶיךָ, הַיְינוּ שֶׁאָצְלְךָ צָרִיךְ אֲנִי רְאָיָה אַחֶרֶת מִמַּה שֶׁרָאִינוּ בַּאֲבוֹתֶיךָ, מֵאַחַר שֶׁמִּדָּתְךָ הִיא לְהֵיפֶךְ וְצָרִיךְ לְהַבִּיט בְּיוֹתֵר עוֹמֶק, כְּמוֹ שֶׁאָמַר אאמו"ר זללה"ה בְּשֵׁם רַבֵּנוּ ר' בונם זללה"ה מִפְּשִׁיסְחָא שֶׁבְּאַבְרָהָם הָיוּ יְכוֹלִים לִרְאוֹת בְּהַשְׁקָפָה רִאשׁוֹנָה וְאֵצֶל יִצְחָק הָיוּ צְרִיכִים לְהַבִּיט בְּיוֹתֵר עוֹמֶק וְלָכֵן כְּתִיב "רָאוֹ רָאִינוּ".(בית יעקב בראשית תולדות ל"ב)

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל בְּנוֹ מַה זֶּה מִהַרְתָּ לִמְצוֹא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי. בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (בראשית פרשה ס"ה,ט"ו) אִם לְזִוּוּגְךָ הִמְציא לְךָ, לְמַאֲכָלְךָ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. בֵּיאֵר בָּזֶה אאמו"ר זללה"ה "כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹקֶיךָ" זֶהוּ רִבְקָה, שֶׁהוּא הוֹרָה לְיִצְחָק סֵדֶר הַהַנְהָגָה בְּמַה שֶׁנָּתְנָה לוֹ שְׁנֵי גְּדָיֵי עִזִּים, דְּאִיתָא בְּפִרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר (פ' ל"ב) שֶׁהֵם אֶחָד זָכָר לַפֶּסַח וְאֶחָד זֵכֶר לַחֲגִיגָה. וְהַיְינוּ כִּי מִדַּת יִצְחָק הוּא יִרְאָה מָפְלֶגֶת וְכוּ' וְצָרִיךְ לְבֵירוּרִים וְצִמְצוּמִים רַבִּים לְאֵין שִׁיעוּר, כִּי אוּלַי יֵשׁ עוֹד נִיצוֹץ קָדוֹשׁ שֶׁצְּרִיכִים לְהַעֲלוֹתוֹ וּלְתַקְּנוֹ וְהָיָה אֲרִיכַת הַגָּלוּת מְאֹד בַּעֲבוּר זֶה וְכוּ'. וְזֶה רָמְזָה רִבְקָה בְּמַה שֶׁנָּתְנָה לוֹ אֶחָד זָכָר לַפֶּסַח, כִּי פֶּסַח הַיְינוּ כִּי חָס רַחֲמָנָא עָלָן שֶׁאֵין צָרִיךְ לִטְרוֹחַ כָּל כָּךְ שֶׁהֲרֵי בְּמִצְרַיִם גַּם כֵּן נִשְׁאֲרוּ נִיצוֹצוֹת שֶׁהֲרֵי עֲדַיִין הֵם חַיִּים, וְאִיתָא בְּכִתְבֵי הָאַר"י שֶׁלֹּא בֵּירְרוּ רַק קְלִיפָּה הַמְיוּחֶדֶת לְמִצְרַיִם יוֹתֵר מִכָּל הָאוּמוֹת אֲבָל הַקְּלִיפָּה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּשִׁיתּוּף שְׁאָר הָאוּמוֹת לֹא בֵּירְרוּ כְּלָל וְכוּ'. לָכֵן כְּשֶׁיִּצְחָק סָבוּר שֶׁהוּא עֵשָׂו שָׁאַל אוֹתוֹ "מַה זֶּה מִהַרְתָּ לִמְצוֹא בְּנִי", הַיְינוּ שֶׁבֵּירוּרִין שֶׁל עֵשָׂו צְרִיכִין לְהַאֲרַכַת הַזְּמַן מְאֹד, וְהֵשִׁיב לוֹ יַעֲקֹב "כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹקֶיךָ לְפָנָי", הַיְינוּ שֶׁאֵין צָרִיךְ לְסִבּוּל כָּל כָּךְ וְהַשי"ת יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ בִּזְמַן מוּעָט כְּדִכְתִיב (ישעיה מ"ה,י"ט) "לֹא אָמַרְתִּי לְזֶרַע יַעֲקֹב תֹּהוּ בַקְּשׁוּנִי".(בית יעקב בראשית תולדות ל"ט)